

פרשת בא

משכניהם, שהרי היה זה שחר עבודה (כפי שמבואר במסכת סנהדרין [צא]. במעשה שתבעו המצרים את ישראל לפני אלכסנדר מוקדון על כלי הכסף והזהב שהשאלום, והשיבם גביהא בן פסיסא שעדיין לא שילמו לישראל שחר עבודתם בשעבוד מצרים), ואף שהיו עוד טעמים והיתרים, מכל מקום חסידים אלו, כיוון שאמרו למצרים שיחזירו את אשר שאלו, גמרו בדעתם שאכן כך יעשו וישלחו להם לאחר מכן את כליהם.

אולם כאשר רדפו המצרים אחרי ישראל, אז בודאי הותר לישראל להורגם מדין "רודף", וממילא הותר להם גם ממונם (וכדברי הגמרא בבבא קמא ק"ט. "לא יהיה ממונו חמור מגופו" ואם הותר גופו - ממונו לא כל שכן) ומעתה לא היתה בדבר אפילו מידת חסידות להחזירם.

אולם כאשר יצאו בני ישראל ממצרים, לא יכלו להעלות על דעתם שעתידים מצרים לרדוף אחריהם, שהרי הפסוקים מעידים "וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נוסע אחריהם וגו' ויראו מאוד ויצעקו וגו' " ולכן כאשר שאלו ממצרים את כלי הכסף והזהב והשמלות, היה בדעתם לשולחם להם בחזרה לאחר שיחוגו לה', ושאלו רק מפני שכך ציווה ה', ולכן היו הכלים עליהם לטורח ולמשוי. רק הקב"ה ידע כי המצרים יטבעו בים וכליהם יישארו לנצח ביד ישראל.

(כמוצא שלל רב)

"ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים מבית עבדים ויהי פי הקשה פרעה לשלחנו ויהרג ה' כל בכור בארץ מצרים וגו' " (יג, יד-ט).

אם נתבונן, נמצא שסדר הפסוקים זועק להסבר: מדוע לאחר שכבר סיפר על היציאה ממצרים ("בחזק יד הוציאנו וגו'") הוא חוזר ומספר את מה שהיה קודם לכן ("ויהי כי הקשה פרעה לשלחנו ויהרג וגו'")?

וקושיא נוספת, על השינוי בלשון הכתוב - שבתחילה הוא אומר "הוציאנו ה'", ואילו בהמשך נוקט הכתוב לשון "ויהי בשלח פרעה את העם", ולכאורה היה עליו לומר "ויהי בהוציא ה' את העם"?

ישוב חריף אמר על כך הגאון רבי אלכסנדר סענדר שור, בעל "בכור שור"

(על הש"ס):

הגמרא (בבא קמא ק"ג): מביאה: "אמר רבא: עבד עברי גופו קנוי, והתבאר שכלל זה נסוב אפילו כאשר עבד עברי נמכר לגוי, גם אז גופו קנוי, ואפילו לא נתן הגוי כסף תמורתו אלא רק החזיק בו - מכל מקום גופו של העבד העברי קנוי לאותו גוי (כפי שמבואר בגמרא גיטין לח.).

על פי זה הקשו המפרשים: במה נפקע קנין הגוף שהיה למצריים בישראל? ותירצו, שהם בעצמם אמרו "קוצו צאו וגו' ", ובכך שיחררו אותם. ואף שאמירה זו היתה על ידי כפייה, שהרי ספגו עשר מכות כדי שייאותו לשחררם - מכל מקום הרי קיימא-לן "כופים אותו עד שיאמר רוצה אני", וגם כאשר אומר "רוצה אני" עקב הכפייה, בכל זאת היא נחשב כרצונו.

עוד תירצו המפרשים, שהמצרים נעשו בתחילה עבדים ליוסף, עוד בטרם קנו את ישראל לעבדים על ידי ההחזיקו בהם, כאשר אמרו ליוסף (בראשית מז, יט): "קנה אותנו ואת אדמתנו", ואף שאמרו לאחר מכן "עבדים לפרעה", היה זה משום כבודו של פרעה, אבל באמת נעשו עבדים ליוסף, ולאחר מכן כאשר קנו את ישראל, על כך כבר נאמר (סנהדרין צא): "עבד שקנה נכסים - עבד למי ונכסים למי?", ומה שקנה עבד - קנה רבו.

מעתה, מטעים הגאון בעל "בכור שור", יתבארו הפסוקים ההפליא: מתחילה נאמר "כי בחזק יד הוציאנו" - ולא ברצונם של המצרים, ואם כן קשה: במה נפקע קנין הגוף? והפסוק מתרץ: "מבית עבדים", כלומר שהמצרים היו עבדים לנו על ידי יוסף, כפי שהתבאר לעיל ולכן לא היה להם בנו קנין הגוף. אבל, הוסיף הכתוב ואמר: "ויהי כי הקשה פרעה לשלחנו", דהיינו: הרי פרעה עצמו לא נמכר כעבד ליוסף, ולא היה מן הדין להפקיע ממנו קדושת הגוף שהיה לו בנו, ולכן "ויהרג ה' כל בכור", ועל ידי מכת בכורות כפה הקב"ה על פרעה לומר "קומו צאו מתוך עמי", ובכך שיחרר את ישראל.

זו גם הסיבה שהכתוב ממשיך ואומר מיד: "ויהי בשלח פרעה את העם", כי הקב"ה כפה עליו לשלחם בעצמו, ובכך הרי שיחררם מקנין הגוף שהיה לו בהם.

(כמוצא שלל רב)

"דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה בלי כסף ובלי זהב" (יא, ב-ג).

מפרש רש"י: 'דבר נא - אין נא אלא לשון בקשה, בבקשה מכם הזהירים על כך, שלא יאמר אותו צדיק אברהם 'ועבדום ועינו אותם' קיים בהם, 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול' לא קיים בהם'.

נראה מדברי רש"י, שהסיבה שהורה הקב"ה לבני ישראל עימם את כספם וזהבם של המצרים, היתה רק כדי למונע מצב שבו אברהם יטען שהבטחת 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול' לא קויימה. וידועה הקושיה, וכי לולי טענתו של אברהם הקב"ה לא צריך לקיים את הבטחתו?

עוד היה מקום להקשות, מדוע לא נפטרו המצרים מתשלום הממון מדין 'קים ליה בדרבה מיניה' (=תן גידול את העונש החמור), שהרי על כך שעינו אותם התחייבו מיתה, ואם כן היה עליהם להיפטר מן התשלום.

אלא - **מבאר הפרחי רש"י בשם ה'מנחה חדשה'** - כיון ש'קים ליה בדרבה מיניה' נאמר רק במקרה שחיוב המיתה והממון הם לאותו אדם, כגון שגזל את כספו והרגו. אך כאשר אדם הרג את פלוני וגנב כסף מאלמוני לא נאמר כלל זה. לכן כאן חוייבו המצרים לשלם למרות חיוב המיתה, כיון שחיוב המיתה היה כלפי בני ישראל שעונו על ידי המצרים, ואילו חיוב הממון היה כלפי אברהם אבינו 'שלא יאמר אותו צדיק וכו' '.

מובן, איפוא, מדוע פירש רש"י שהסיבה שהורה הקב"ה לבני ישראל לקחת מהמצרים את ממונם, היתה רק כדי 'שלא יאמר אותו צדיק'.

(ומתוק האור)

"ולכל בני ישראל לא יחרץ קלב לשונו" (יא, ז).

האדמו"ר בעל ה'אבני נזר' מסוכוטשוב, נסע פעם ברכבת. עמו בקרון נסעה גם קבוצת "משכילים". תוך כדי נסיעה, הם הסבו לסעודה ואכלו בשר טריפה. כמובן, באותה הזדמנות הם גם לגלגו לאברך שישב לצידם, הנזרה בקלה כבחמורה ונמנע ממאכלים אסורים, עד שהרהיבו עוז להזמינו לסעוד עימם ולטעום מגיעוליהם.

כאן כבר לא יכול היה ה'אבני נזר' לשתוק, והוא השיב להם כגמולם: "היודעת אתם", פתח ואמר: "כשבני ישראל יצאו ממצרים, הכלבים לא חרצו את לשונם, ושתקו. ומה שחר קיבלו על כך? את בשר הטריפות. וכשהתחילו ה'משכילים' לאכול אף הם את בשר הטריפות, תבעו אותם הכלבים לדין-תורה בשמים. 'הלא הטריפות שייכות לנו' - טענו הכלבים. בבית-דין של מעלה קראו ל'משכילים', ושטחו בפניהם את טענות הכלבים. 'ומה תשיבו על כך?' - שאלום. הם השיבו: 'מי אמר שכלב צריך להיות דוקא על ארבע? וכי כלב על שתיים אינו כלב?...' "

"אולם", הוסיף ה'אבני נזר' והיתל ב'משכילים' ההמומים: "הדין למעשה עדיין לא הוכרע, כי כל זמן שה'משכילים' אכלו את הנבלות והטרפות, ושתקו, לא הוכח כי ההולכים על שתיים הללו אינם כלבים. אבל עתה, שהם אוכלים טריפות ונובחים, אלא שנביחותיהם שונות משל כלבים ודומות יותר לדיבור של בני אדם, אות היא כי שונים הם הכלבים על שתיים מכלבים על ארבע, והדין יוכרע לטובת הכלבים..."

"וה' נתן את חן העם בעיני מצרים וישאלום" (יב, לו).

מובא בגמרא בברכות (דף ט:): "אמר ר' אמי: מלמד שהשאלום בעל כרחם וכו', איכא דאמרי בעל כרחם דישאלו - משום משאוי".

פלא עצום! וכי מי הוא שיהיו בעיניו כלי כסף וזהב שקיבל בחינם למשווי וטורח?

בחידושו לאגדות מסכת ברכות, מיישב קושיא זאת הגאון רבי אריה לייב ליפקין זצ"ל, אב"ד קרטינגן (בן דודו של הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל, מייסד תנועת המוסר. חידושו נדפסו לאחר פטירתו בקובץ "תורה מציון"):

יש לומר שהיו בישראל חסידים שלא היו משנים דיבורם והבטחתם אפילו בדבר שמותר לשנות בו, בדומה למה שאמרה הגמרא (מכות כד.) על רב ספרא שקיים בעצמו את הפסוק "ודובר אמת בלבבו". אותם חסידים שבישראל, אף שבודאי היה מותר להם שלא להחזיר את מה ששאלו

סיפור נפלא הובא בספר 'מאה ושניים סיפורים' - מאת ר' צבי נקר:

בית מסחר לעורות - הכריזו האותיות החרוטות על הפח המתנוסס מעל זלתות החנות שבעיירה ההונגרית. בפנים, ליד שולחן החנווני ישב בעל החנות אברך חסיד יר"ש בשם ר' חיים יעקב דייטש ז"ל, וניהל את החנות ביד רמה. מידי כמה רגעים סבה הדלת על צירה, קונים יהודים ולהבדיל נכריים נכנסו פנימה ובדקו בטיב הסחורות, המוצעות למכירה.

באותו היום, נכנס גוי הונגרי, בגיל העמידה, הוא בדק בעין בוחנת את העורות ומישש בכמה מהן, אך ניכר היה שלא מצא את מבוקשו. "כמה אפשר לעזור לך?" פנה אליו המוכר.

"יש לכם העור המיוחד לשולי הנעליים?" שאל הגוי בנימוס.

פניו של המוכר נשתנו ככרום, לשונו כמו נבלעה, והחל מגמגם, אההממ... השאלה נותרה תלויה באוויר זמן רב.

בימים כתיקונם היה משיב כמובן בחיוב על השאלה הזו, כלום ראיתם פעם סוחר שאינו חפץ למכור את הסחורה שבידיו?! אבל כעת, במצב הנוכחי, התשובה על השאלה הזו עלולה להיות עברו עניין של חיים או מוות, ה"י."

במידת אונגארן (הונגריה), לפני שמונה שנה, שנת ת"ש, בה התרחש סיפור דנו, הוגבלו צעדיהם של הסוחרים, במיוחד סוחרים יהודים. מלחמת העולם טרם פרצה אמנם לתוככי המדינה, אך היא כבר הורגשה בכל תחומי החיים. הממשלה ההונגרית הכבידה את עולה ואסרה על הבאת סחורות שונות, ביניהם עור מסוג מסוים המשמש לייצור סוליות נעליים.

בדרכים שונות הצליח ר' חיים יעקב סוחר העורות, להביא ממדינה אחרת כמות קטנה של העור המדובר, אך המסחר בו נעשה בסודי סודות, מתחת לשולחן ובחדרי חדרים. זו הסיבה שהוא התכוון להשיב בשלילה לבקשתו של הקונה הגוי, אלא שאז החלו נשמעות מפיו זמירות שהשפיעו על נימי ליבו הרחום ושמפנוו של ר' חיים יעקב המוכר.

"יש לי אב זקן שסבל מכאבים ברגליו, הוא זקוק מאוד לנעליים אורטופדיות חדשות, שבועות ארוכים אני מחפש עבורו את העור המיוחד הזה. אל תדאג, אני לא אגלה לאיש שרכשתי אותו בחנות הזו..." התחנן הקונה מול פניו.

ור' חיים יעקב, שלב יהודי רחום פועם בקרבו, התקשה לדחות את הלקוח. הבעת פניו והסיפור שבפיו נשמעו כאמייתים, והוא החליט למכור לו את הסחורה. "בוא אחרי", הורה לו ר' יעקב חיים בלחשיכה. הקונה והמוכר נבלעו מאחורי הפרגוד, יריעת העור המבוקשת נארזה היטב, ועברו לידו של הקונה הגוי, כמובן תמורת תשלום נאה. גם כשהלוקח ביקש פתק קבלה על הקנייה לא סירב לו ר' חיים יעקב, תלש מהפנקס דף עליו התנוסס השם וציוורו של החנות, רשם עליו את שם העור והמחיר ששולם עבורו.

הלקוח 'התמים' יצא מהחנות, ומיד שם פעמיו לעבר השוטרים המקומיים, שלף מתרמילו את רצועת העור והקבלה, שני עדים מובהקים שדי בהם כדי להפיל את ר' חיים יעקב באופן חמור, ומסר אותם לידי השוטרים. ר' חיים יעקב נפל בפח יוקשים, עיסקה זו עלתה לו ביוקר רב...

לא עברה שעה קלה, ופלוגת שוטרים הונגריים פשטה על חנותו של ר' חיים יעקב, לוטרה שהפכו את החנות וזרעו בה הרס ומהומה, מצאו בתוכה יריעה של העור האסור למכירה. החנות נעלמה מידי, ובעליה קיבלו צו התייצבות למשפט, שיערך בעוד כיומיים בבית המשפט שבעיר בערגסאז.

מצבו של ר' חיים יעקב היה כבי רע. החוק בהונגריה, במיוחד המצב השורר כעת ברחבי המדינה (כידוע שגם ההונגרים או בעיקר אוהבי ישראל במיוחד, ולימים אף היו שותפים במישרין או בעקיפין במסע רציחת הרבבות שערכו הגרמנים בזרע עם קודש, תושבי הונגריה), במצב כזה, לא היסס החוק להטיל עונש מוות על מי שחטא בבריחה וסחר בשוק השחור.

"מול שתי ראיות חזקות כאלו, אין הרבה מה לעשות"- הבהירו לו עורכי הדין עמם התייעק, שאלו

יעקב חטף מבט קל על חבילתו שבידיו, ולגודל החרדה... קפא דמו בעורקיו... כאשר ראה והבחין בטיביות עינו, שבתוך השק מנוחת: יריעת העור שהוא מכר שלא כדת לאותו איש בליעל, שהפיל אותו בפת, ומן הצד אף מתנוסס פתק הקבלה של המכירה.

צמרמורת אחזה בכל גופו, בבת אחת החל להבין את כל מה שאירע לו ביממה האחרונה, את סירובו המפליא של הרבי שלא להיכנס אליו, כדי לעכבו עד צאתה של הרכבת האחרונה, ומן השמים נשלח להתיישב ליד השליח המעביר את הראיות להאשימו בעונש הכבד.

בכוחות לא לו, השתדל להסתיר משכנו הגוי את חרדתו, והמשיך לנהל עמו שיחה בידידות, ולנצל את הידידות כדי לרכוש את אמונו ולשלוף ממנו בדרכים שונות את החומר היקר הזה.

לאחר שעת נסיעה מראצפערט, הגיעה הרכבת לקליינוארדיין, שם ירדו שניהם בין הנוסעים הרבים, המחכים לרכבת הבאה שתוביל אותם לבערגסאז.

תוך כדי שיחתו עם הגוי, משך אותו לתוך בית המרזח הסמוך, לנוח קצת מטורח הדרך ולהחיות עצמותיהם היבשות בכמה כוסות משקה חריף המחמם ומחיה העצמות בקור הנורא.

בית המזיגה התנהל על ידי ידידו של ר' חיים יעקב, יהודי יקר בשם ר' יעקב שווארץ, וכאן מצא ר' חיים יעקב מקום מתאים לסיים העניין בכי טוב. מיד לקח את ר' יעקב בעל הפונדק לחדר צדדי, וסיפר לו בקצרה על השתלשלות העניינים עד כה, וגילה לו שהגוי הזה זהו לא אחר מזה שנשלח להעביר את חומר הראיות נגדו, ור' יעקב התפעל מעיניו הפקוחות של הרבי.

ר' יעקב שווארץ, היה יהודי פיקח, וידע מיד את אשר עליו לעשות. הוא כיבד את הגוי בכוס משקה חריף מיוחד במינו. "תביא לנו בקבוק שלם", ביקש ר' חיים יעקב בנידיבות ליבו... והמשיך לכבד את ידידו החדש בכוס נוסף, עד שחטפתו שינה עמוקה, והוא נרדם על השולחן, כשנחירות אפיו נשמעו בכל הבית...

לרגע הזה חיכה ר' חיים יעקב. מיד ניגש בעל הפונדק אליו, המתחיל במצוה אומרים לו גמור, לקח את החבילה שנפלה מידי ונגזה היטב בתוך עמקי האדמה.

בשעת בוקר הגיע ר' חיים יעקב לבית המשפט בבערגסאז, כחצי שעה לפני שהחל המשפט. בשעה היעודה נכנס השופט, והמשפט החל.

התובע מטעם המדינה הטיח בפניו את ההאשמות הכבדות, כשאינו חוסך כמילות נגאי לתאר את חומרת מעשיו. בפרט כשמדובר ביהודי. "אני דורש להטיל על הנאשם עונש מוות", קרא, "מסחר בלתי חוקי כמוהו כמכר בשלטון החוק, ויש למצות עמו הדין במלוא חומרתו".

"אני כופר בכל ההאשמות שהוטלו עלי", השיב הנאשם בעוז, "לא היה ולא נברא, אני מעולם לא מכרתי לאיש עור האסור על פי חוק".

"בלום פין, יהודי", הכריז השופט בזעם, "עוד כרבע שעה יגיעו לכאן שתי ראיות המוכיחות כמאה עדים על מעשיך, יש תחת ידיו גם הסחורה האסורה שמכרת וגם הקבלה שנמסר לידי הקונה, לא נעלם דבר".

"לא ייתכן", הכריז הנאשם, "מעולם לא הייתה קבלה כזו, הכל בלבול גמור, אין שום כתב יד כזה היוצא מתחת ידי, ואם יש- מוזיק הוא מעיקרו".

הדין בבית המשפט נמשך. התובע המשיך לשפוך אש וגופרית על ראשו של הנאשם, והוא מצידו עמד בשלוות הנפש והכחיש את הסיפור כולו. מידי פעם הביט השופט בשעון וראה שכבר עברה יותר משעה תמימה ובניתיים אין שום ראיות נגדו. "השליח כבר בדרך, בעוד כמה דקות יגיעו הראיות", ניסה התובע המיוזע למשוך את הזמן.

מרגע לרגע הלכה ונתקצרה רוחו של השופט. "אם עד השעה אחת עשרה לא יגיעו הראיות, אני מזכה את הנאשם מכל אשמה", קרא באופן ברור באולם המשפטים, מול התובע הזועם שלא ידע את נפשו.

הראיות, כמובן, לא הגיעו, וב 11.00, הכריז השופט מיד שהוא נקי מכל אשמה, ויצא זכאי בדינו.

(ספר עשרת חיים ח"ב בהקדמה, מפי מבעל המעשה הרה"ח ר' חיים יעקב דייטש ז"ל).

הפילו עוד יותר את רוחו. המשפט המהיר שנקבע לו, לא נתן לו להתכונן יתר על המידה. בדמעות רותחות נפרד ר' חיים יעקב מבני ביתו ומשפחתו האהובה, בידיעה כי ייתכן וזו הפעם האחרונה שהם רואים זה את זה.

הוא עלה על רכבת מסילת הברזל, כשפניו מועדות לעיר ראצפערט, בה התגורר בנו של הרה"ק הדברי חיים מצאנז זיע"א, הלא הוא הצדיק רבי שלום אליעזר מראצפערט זיע"א, שנודע ברחבי הונגריה כבעל מופת ואיש קדוש. ר' חיים יעקב נמנה על חשובי חסידיו של אותו צדיק ולעיתים קרובות היה נוסע להסתופף בצילו.

בהגיעו לראצפערט, ביקש להיכנס בדחיפות לקודש פנימה, אך כאן הופתע לשמוע מפי הגבאי והמשמש בקודש ה"ה הרה"ח ר' צבי אלימלך דים ז"ל, כי "הרבי ציוה עלי שלא אנכנס עתה לחדרו שום אדם, יהיה מי שיהיה, בשום פנים ואופן", ומנע ממנו בגופו בניעימות כדרכו, להיכנס.

"הערש מיילעך", פנה אליו ר' חיים יעקב בתחנונים, "הוא אינו מקרה רגיל, לא באתי הנה לבקש ברכה רגילה, כפי שהורגלתי תמיד, באתי עכשיו לכאן בעניין הגובל בפיקוח נפש ממש. הרבי בוודאי לא התכוון למקרה כזה". במילים ספורות סיפר לו ר' חיים יעקב על האסון שניתך עליו בעקבות המשפט האמור להתקיים מחר.

מול טענה כזו התקשה המשמש בקודש לעמוד נגדו. נכנס לו המשמש לחדרו של הרבי, וסיפר לו כי חסיד ר' חיים יעקב מבקש להיכנס בעניין של פיקוח נפש. "וכי לא אמרתי לך שאין להכניס עתה שום אדם לכאן?! תמה הצדיק."

כל הדיבורים הללו שמע ר' חיים יעקב מבעד לחרכי הדלת, ולפלא גדול היה בעיניו שהרבי אינו מוכן לקבל אותו בשעה כה קשה וקריטית עבורו. "בבקשה, הערש מיילאך", פנה אליו, "תן לי את המפתחות, ואני מוכן לחרף את נפשי ולהיכנס בכל מחיר, אין לי מה להפסיד".

אבל הגאי המסור היה נאמן על משמרתו, והבין כי יש דברים בגו, אם הרבי אמר שאין להיכנס לא ייתן בשום אופן לעבור על דברי הרבי.

בלית ברירה נשאר להמתין שם בחדר ההמתנה, כשכל גופו רועד ומפחד, כי פנה יום, ועוד שעה קלה הרכבת יוצאת לקליינוארדיין, ומשם לבערגסאז, מקום בית המשפט, וידע גם ידע היטב מהו פירושן של הדברים 'שלא להשתתף במשפט', דבר זה עלול להיחשב כחטא נוסף על הפשע, ואז דמו בראשו ודינו נחרץ מיד למוות רח"ל בלי שום דין ודברים, ומאיך עוברים חלקי שעות הנראים כנצחיים, ודלתו של הרבי עדיין סגורה ומסוגרת.

כך, כשהוא מסתובב אנה ואנה בצעדה, עברו עליו כמה שעות מלאות פחד ורעדה, ודומה כמי שמונח עליו חרב חדה.

ונה, דלתו של הרבי נפתחה על צידה. הגבאי אין רץ מהר לקרוא לו: "מהר והיכנס, הרבי קורא לך".

בעוד שמתו באפן, החל לגולל בפני הרבי על חרון אפו, הסיפור הקשה שנחת עליו אפוא, שלא ברצונו. עוד טרם כילה החסיד לדבר, והרבי הושיט לו ידו לשלום, באמרו: "אמן קצר, לך לחיים ולשלום, ותצליח בעז"ה, אבל מהר לרכבת האחרונה פן תתאחר".

ר' חיים יעקב עודנו עמום מטושטש ומבולבל, אבל הרבי מאין בו: "נו, מהר לדרכך, ראה שלא התעכב". כולו נבוך ומבוהל, רץ אל עבר הרכבת, ונכנס דחף ברגע האחרון לקשה שנחת עליו אפוא, אחרי שכבר השמיעה את צעירתה האחרונה בטרם יוצאת לדרכה. הרכבת הייתה עמוסה בנוסעים, אף מקום פנוי לא נראה לו. אחרי חיפוש רב מצא מקום פנוי באחד הקרונות.

לאחר כמה רגעים משנגרע מריצתו, ונשימותיו הקצרות הסתדרו, הבחין כי הגוי היושב לצידו מוכר לו מהיכן שהוא. כעבור חילופי דברים קצרים נודע לו כי הוא בן עירו.

"לאיזו מטרה אתה נוסע לבערגסאז?" מצא את עצמו ר' חיים יעקב שואל את הגוי היושב לצידו, לפי תומכו.

"נשלחתי להעביר חבילה מאת שוטרי העיר לבית המשפט שבבערגסאז" השיב הגוי בנימוס. ר' חיים

